

مصاحبه با: برادر مظفر مدیرکل محترم

آموزش و پرورش استان تهران

بدنی، و یک روز نیز اختصاص به برنامه های اردویی دارد.

قسم دوم: برگزاری کلاسها و پایگاههای تخصصی است مانند آموزش قرآن در مقطع ابتدایی، آموزش مسایل هنری و تشکیل مراکز فنی و حرفه ای برای دبیرستانهاست که در این خصوص ۲۰ مرکز در ۲۰ منطقه تهران در زمینه آموزش ماشین نویسی، تعمیر رادیو، الکترونیک و برق تأسیس شده است.

قسم سوم: برگزاری اردوهای تابستانی است که به صورت درون استانی یک روزه، و سه روزه است و بیرون استانی به صورت یک هفته ای برنامه ریزی شده است. شرکت کنندگان در اردوها دانش آموزان رزمنده استان تهران، شاگردان ممتاز در زمینه های اخلاقی و درسی، برندگان مسابقات علمی، اعضای طرح اسوه در مقطع راهنمایی و دوره های ویژه برای دبیرستانهای دخترانه استان و دوره های تربیتی، نظامی دبیرستانهای پسرانه تهران است.

قسم چهارم: برنامه های مربوط به کانونهای پرورشی است.

□ برادر مظفر لطفاً بفرمائید که امور تربیتی استان در تابستان سال جاری چه برنامه هایی دارد؟

■ برنامه هایی که آموزش و پرورش استان تدارک دیده براساس چهارچوب برنامه ای است که توسط معاونت محترم پرورشی وزارت متبوع به استانها ابلاغ شده است. البته با کمی تغییرات براساس امکانات موجود.

ما امسال پنج قسم برنامه در سطح استان تهران برای تحت پوشش قرار دادن دانش آموزان و پر کردن اوقات فراغت آنان داریم:

قسم اول: تشکیل مراکز فرهنگی ورزشی به این صورت که براساس امکانات، یک دهم مدارس تهران به عنوان پایگاه در سه مقطع فعالیت می کنند. این مراکز سه روز در هفته برنامه دارند، یک روز برنامه بازدید از اماکن و موزه ها و مراکز علمی و فرهنگی و صنعتی شناسایی شده در سطح استان، یک روز برنامه ورزشی و تربیت

در سطح استان تهران هشت کانون پرورشی وجود دارد که در سه مقطع سنی ابتدایی، راهنمایی و متوسطه به صورت عمومی و تخصصی برنامه دارد.

قسم پنجم: برنامه‌های مربوط به کانونهای ورزشی است که در دو قسمت فعالیت می‌کند یکی دایر شدن کانونهای ورزشی برای آموزش رشته‌های مختلف ورزشی و دیگری ارائه خدمات ورزشی به برنامه‌های تابستانی مراکز و پایگاهها و اردوگاهها و کانونها می‌باشد.

امسال با توجه به امکانات موجود در سطح استان تهران حداکثر ۱۰٪ دانش‌آموزان استان تحت پوشش فعالیتهای تابستانی قرار می‌گیرند. برای فعالتر کردن برنامه‌ها و استفاده از سایر امکانات نهادها و ادارات دیگر استان مسایل پر کردن اوقات فراغت در شورای اجتماعی استان مطرح شده که خوشبختانه با استقبال گرم اعضا روبرو شده است و قول همکاریهای خوبی را نیز داده‌اند. البته مسأله پُر کردن اوقات فراغت دانش‌آموزان و نوجوانان یک بحث جدی است که نیاز به برنامه‌ریزیهای وسیع، امکانات فراوان و همکاریهای همه دستگاههای توانمند و ذی‌ربط دارد و اکنون مسأله پُر کردن اوقات فراغت دانش‌آموزان و جوانان همچنان جایگاه مشخصی ندارد.

مشکلات تربیتی دانش‌آموزان تهران شامل چه مواردی است و هسته مشاوره و شوراهای بررسی مشکلات تربیتی مناطق تهران، چه طرح و برنامه‌هایی برای برخورد با این مسائل دارند؟

مشکلاتی که توسط برادران همکار در هسته مشاوره تربیتی استان دسته‌بندی شده و بعضاً در مدارس دیده شده است، عبارتند از: ۱- مشکلات جسمانی شاگردان مانند اختلالات شنوایی و اختلالات عصبی، صرع و نقائص دیگر که در آموزش و کیفیت تربیت بچه‌ها تأثیر منفی برجای می‌گذارد. ۲- مشکلات روانی عاطفی مانند

انزوطلبی - افسردگی - بدبینی - خودکم‌بینی - زودرنجی - اضطراب - خودنمایی و نظایر آن

۳- مشکلات اخلاقی رفتاری که در واحدهای آموزشی وجود دارد و برخی از آنها متأثر از شرایط بلوغ شاگردان و برخی دیگر براساس نارسائیهای تربیتی در خانواده و اجتماع و بخش اعظم آن جنبه وریشه سیاسی دارد و مربوط به توطئه‌های عوامل بیگانه می‌شود که در سرراه فرزندان انقلاب می‌گسترانند مانند بخش عکسهای مبتذل، نامه‌نگاری به جنس مخالف، معاشرت با جنس مخالف، پوشش نامناسب، اعتیاد و غیره...

۴- یکسری مشکلات سیاسی است که ریشه در القانات خارجی داشته و یا متأثر از وضعیت فکری خانواده‌های نامناسب و یا عوامل بیگانه است مانند شعارتوبی،

طرفداری از گروهکها، روحیه توهین و اعتراض به مسئولین اجرایی و از این قبیل مسایل

۵- بخش دیگر، مشکلات خانوادگی شاگردان است، مانند اعتیاد خانواده، بی‌سربستی شاگردان، منارکه، فقر مالی و امثالهم. برنامه‌های استان تهران برای برخورد با نارسائیهای روانی - تربیتی - اخلاقی دانش‌آموزان عبارتند از:

۱- تقویت ستادهای تربیتی و توجه به شوراهای بررسی مشکلات تربیتی و هسته مشاوره

۲- آموزش مربیان و اعضای شوراهای تربیتی که جزواتی در این زمینه تدوین شده و برای آنها ارسال می‌شود.

۳- تشکیل کلاسهای حضوری برای مربیان است که یک دوره آن تمام شده و دوره بعد در حال اقدام است.

۴- جلب مشارکت و همکاری نهادها و مؤسسات ذی‌ربط مانند صدا و سیما، کمیته بهزیستی، کانون اصلاح و تربیت، بنیاد حمایت و هدایت و مراکز مشاوره تربیتی که می‌توانند در زمینه‌های روانی، تربیتی، اخلاقی ما را یاری دهند.

□ بودجه تربیت بدنی استان در چه وضعی قرار دارد و برای اینکه بتوانید برنامه‌های امورتربیتی را اجرا کنید نیاز به چه امکاناتی دارید؟

■ اولاً: بودجه تربیتی استان متأثر از بودجه مصوب مجلس و میزان و اعتبار آن محدود و مشخص است. ثانیاً ضابطه‌ای که برای تنظیم بودجه امورتربیتی مشخص شده ضابطه‌ای نادرست و غیر قابل اجراست. چون در وضع فعلی و برای امرپرورش هر دانش‌آموز سرانه ۲۰ تومان در نظر گرفته شده است که این مبلغ نسبتاً ضابطه باید. در اختیار واحدهای آموزشی گذاشته شود. تا در مدارس خرج شود. در حالی که کارهای مهم تربیتی و فوق برنامه مانند اردوها، مسابقات، جشنواره‌های سرود، تئاتر و

آموزه‌های خارج از واحدهای آموزشی، در سطح منطقه انجام می‌شود که برای این امور هیچ بودجه‌ای پیش‌بینی نشده و مسئولین اجرایی مجبور می‌شوند خلاف قانون عمل کنند و مقداری از آن سرانه تربیتی را به مدارس ندهند و آنها را در اینگونه امور ضروری و اصولی مصرف نمایند. متأسفانه برنامه‌های فراوانی هم از وزارت متبوع ابلاغ می‌کنند که اجرای آنها هم مفید است، اما هیچگونه اعتباری برای آن پیش‌بینی نمی‌کنند. کاربرد کردن اوقات فراغت اردویی و تربیتی در سه ماهه تابستان بیشتر رونق دارد اما بودجه‌ای برای آن پیش‌بینی نشده است. نکته دیگر اینکه در مورد احداث کانونها و اردوگاهها بودجه‌ای در اختیار استانها نیست. بودجه‌های عمرانی هم که به صورت ملی است، بسیار ناچیز است. تربیت بدنی هم همین وضع را دارد و بودجه آن که به صورت سرانه و حداکثر ۲۰ تومان است کفایت نمی‌کند. با توجه به مسائل یاد شده برای اینکه بشود برنامه‌های امورتربیتی را اجرا کنیم اولاً نیاز به بودجه کافی، ثانیاً به برنامه‌های جامع و فراگیر داریم. ثالثاً نیاز به همکاری و مساعدت مسئولین و نهادهای مرتبط با امور فرهنگی، اجتماعی، تربیتی، اخلاقی، تبلیغی و روانی احساس می‌شود.

□ تحولات امورتربیتی را در سالهای اخیر چگونه می‌بینید؟

■ امورتربیتی در اوایل انقلاب به لحاظ ضرورت حفظ دستاوردهای انقلاب و تثبیت انقلاب در مدارس شکل گرفت. در ابتدای کار، عمده فعالیت‌های آن حضور در صحنه‌های سیاسی اجتماعی انقلاب بود، مبارزه با عناصر ضدانقلاب و کمک در پاکسازی و تلاش در جهت کشف نیرو و انتصاب مدیران شایسته در آموزش و پرورش و واحدهای آموزشی از وظایف آن بود. شکل دادن و بسیج دانش‌آموزان متعهد و انقلابی اقدام دیگری بود و انجام هر گونه کاری که در قالب کار اداری و قانونی مبتنی بر ضوابط

است اما در محدوده کار اداری نمی‌گنجید، امورتربیتی عهده‌دار آن بوده است و الحق و الانصاف وظیفه بزرگ و خطیری بر عهده داشته است. اما اینها رسالت مقطعی و وظایف سطحی امورتربیتی بوده است. برای کارهای اساسی و خطیر و عمیق دیگری که در حقیقت، ریشه‌تأسیس امورتربیتی بوده، می‌بایست برنامه‌ریزی دقیقی صورت می‌گرفت. آن کارهای مقطعی اول انقلاب در عین اینکه نکات مثبتی در برداشت، متضمن ضررهای دیگری هم بود:

اولاً: فرصت برنامه‌ریزی کیفی برای تعمیق اندیشه و فرهنگ الهی در ذهن جوانان به امورتربیتی نمی‌داد.

ثانیاً: مریبان فرصت آموزش و تربیت خود را نداشتند.

ثالثاً: آن برنامه‌های مقطعی و برخوردارهای موردی زمینه‌های منفی و دافعه‌هایی را برای مریبان تربیتی ایجاد می‌کرد که نتوانند فشربی تفاوت را که ضدانقلاب هم نبودند در مسیر هدایت قرار دهند.

وابعاً فرصت ایجاد قانونمندی درست و صحیح نیز برای تثبیت و قانونی کردن امورتربیتی و مشخص شدن جایگاه آن برای مسئولین فراهم نمی‌شد.

الحمدلله در چند ساله اخیر نکات بسیار مثبتی در احیای وظیفه اصلی امورتربیتی و

در تثبیت و قانونمندی آن انجام شده که قابل تقدیر است که از آن جمله یکی احیای وظیفه اصلی امورتربیتی که همان هدایت تربیتی و اخلاقی و سیاسی دانش‌آموزان، کشف استعدادها و درونی و به فعلیت رساندن آنها است و نیز پیشگیری و درمان ناهنجاریهای روحی، روانی، تربیتی و اخلاقی دانش‌آموزان و تأسیس هسته مشاوره که به نظر بنده وظیفه اصلی امورتربیتی‌ها این امور و امور مشابه است.

دوم: آموزش مریبان برای ایجاد مهارت و تخصص در آنان و قدمهای اساسی در این مورد و تأسیس دوره‌های کاردانی و کارشناسی ارشد است که در دست اقدام است و حرکتی اساسی نیز محسوب می‌شود. سوم: تثبیت وضعیت اداری امورتربیتی و مشخص کردن پستهای سازمانی آن است که قبلاً وضع سردرگمی داشته است.

چهارم: استخدام مریبان تربیتی و تثبیت نیروهای تربیتی است که الحمدلله حل شده است و ببخاطر دارم که اوایل انقلاب امورتربیتی‌ها بدون چشمداشت مادی و حتی بدون دریافت وجه قابل ملاحظه‌ای می‌آمدند و کار می‌کردند و حداکثر هر ۶ ماه یکبار ۵۰۰ تومان و یا کمتر و بیشتر از بودجه خارج از اداره که از افراد خیر گرفته می‌شد بین آنها توزیع می‌شد. البته این وضعیت قابل دوام نبود.

□ در صورت اجرای طرح تغییر بنیادی نظام جایگاه امورتربیتی را در نظام مطلوب چگونه تصویر می‌فرمایید؟

■ فرهنگ دورسالت عظیم در امر آموزش و پرورش دارد که متأسفانه در نظام گذشته و حتی بعد از انقلاب فقط به بُعد آموزش آن در دل نظام آموزش و پرورش توجه شده است و نسبت به بُعد پرورشی و تربیتی و اخلاقی آن توجهی جدی همراه با برنامه‌ریزی مشخص، نشده بود اما در حال حاضر توقع و انتظار ما با توجه به اینکه طرح تغییر نظام آموزش و پرورش در دست بررسی و برنامه‌ریزی

می باشد، این است که به این بُعد مهم در متن برنامه ها توجه شود و به تعبیر دیگر تقدم تربیت بر آموزش در تمام زوایای فرهنگ ملموس و ظاهر باشد. بخصوص کتب درسی در این زمینه می تواند نقش مهمی را ایفا نماید. تربیت معلم متناسب با اهداف انقلاب نقشی اساسی بر عهده دارد و از طرف دیگر در تغییر نظام آموزشی موانع اداری مالی سر راه پرورش و تربیت و امورتربیتی بر طرف شده و شرح وظایف روشنی در این گونه موارد بر دوش مسئولان آموزش و پرورش و مسئولان واحدهای آموزشی گذارده شده است تا فقط امورتربیتی ها احساس نکنند آنها به تنهایی این وظیفه مهم را به گردن دارند و مدیر و سایر کارکنان مدرسه نسبت به این وظایف بی تفاوت هستند.

□ در دهه دوم انقلاب اسلامی که دوره بازسازی است سرمایه گذاری نظام مقدس جمهوری اسلامی روی مسایل آموزشی و تربیتی چگونه باید باشد؟

■ به نظر این جانب ریشه هرگونه بازسازی در ابعاد مختلف، مربوط می شود به بازسازی اندیشه و فکر انسانها که به عنوان عوامل اجرایی مطرح هستند. یعنی تا عوامل اجرایی و نیروی انسانی متناسب با آرمان و اهداف مقدس نظام تربیت نشوند اگر چه اهداف و قوانین مقدسی هم داشته باشیم، هرگز نمی توانیم از انسانهای بی فرهنگ و بی محتوا، اجرای برنامه های خوب و متناسب را متوقع باشیم. لذا به نظر می رسد در دوران بازسازی باید روی بازسازی نیروی انسانی و فکر انسان، بیشتر سرمایه گذاری شود. بهترین جا و مکان برای موفقیت دوا مر انسان سازی، سنگر مدارس و کلاس درس و بحث و آموزش و پرورش است که با سرمایه گذاری خوب و برنامه ریزی جدی تحقق می یابد. در ظرف ۱۰ سال آینده بهترین نیروی مورد نیاز کشور را باید در زمینه های تخصصی

مختلف تربیت کرد و نظام الهی را از نظر نیروی انسانی متعهد و متخصص خود کفا نمود که متأسفانه نسبت به این امر کوتاهی و کم توجهی شده و لازم است یک جهش و جنبشی در این زمینه در میان مسئولین عزیز ایجاد شود.

□ جناب عالی که از صاحب نظران در مسائل تربیتی کشور هستید و طبعاً ماهنامه تربیت را مطالعه می فرمایید انتشار تربیت را تا چه حد ضروری می دانید و برای ارتقای کیفیت آن چه پیشنهادهایی دارید؟

■ مجله تربیت با توجه به عمر کوتاهی که دارد از مجلات با محتوا و خوب آموزشی است. بنده به مقالات آن علاقه مندم و سعی می کنم مطالعه کنم اما برای بهبود و ارتقای کیفیت آن چند نکته را عرض می کنم: یکی اینکه در طول مدت جنگ کمتر به این مورد (یعنی جنگ) که بالاترین و مهمترین مسأله مملکتی ما بوده، تبلیغ و توجیه صورت گرفته و توجه شده است.

دوم اینکه در مورد مسائل سیاسی روز گامتهایی داشته و نتوانسته است آموزش سیاسی خوبی به خوانندگان بدهد. با توجه به اینکه کار امورتربیتی تبلیغ و انتشار و تزیین فرهنگ والای امام و اسلام ناب محمدی (ص) است، چه نشریه ای بهتر از این مجله می تواند در این موارد پیشگام و کوشا باشد؟ با توجه به اینکه مسائل سیاسی روز مستقیم یا غیر مستقیم حتی به اجبار توسط توطئه های استکبار مطرح می شود،

مربیان نیازمندند که نسبت به مسائل روز و مبتلا به جامعه آگاهی بهتری یابند تا موضع درست و معقولی را برای دانش آموزان ترسیم نمایند و از افراط و تفریطها بپرهیزند.

□ اوائل سال جاری دهه ای به نام «کمک به ایجاد فضاهای تربیتی» نامگذاری شده بود، آیا دانش آموزان از اقدام شما استقبالی به عمل آورده اند؟ ضمناً برای توسعه فضاهای ورزشی، کانونهای پرورشی و اردوگاههای تربیتی چه برنامه هایی در دست اقدام دارید؟

■ طرح اعلام دهه برای جمع آوری کمک به توسعه فضاهای اردویی و پرورشی از ابتکارات بسیار خوب و جالب بوده است. خوشبختانه در سطح تهران استقبال بسیار خوبی شده و تا کنون چندین میلیون تومان قبض توزیع شده است به حدی که با کسری قبض روبرو شدیم. آمار دقیق کمکهای جمع آوری شده تا چند روز دیگر اعلام می شود، اما متأسفانه نیاز ما به این مبالغ برای احیای اردوگاهها و مراکز تربیتی و ورزشی به حدی زیاد است که تا رسیدن به وضع مطلوب فاصله بسیار زیادی داریم. اکنون با توجه به امکانات موجود، به طور متوسط در هر ۱۰ سال یک روز فرصت به دانش آموزان استان تهران برای استفاده از کانونها و مراکز تربیتی داده می شود. که با توجه به نامناسب و خشک بودن فضای مدارس، آموزش و غیره و لزوم استفاده امورتربیتی امکان استفاده از این مراکز وجود ندارد.

ان شاء الله قصد داریم تلاش گسترده ای در احیای اینگونه مراکز بنماییم. که البته احتیاج به مساعدتهای وزارتخانه و سایر نهادهای دلسوز دارد. از خداوند متعال توفیق روزافزون همه خدمتگزاران به اسلام و مسلمین، به ویژه دست اندرکاران تعلیم و تربیت فرزندان اسلام را خواستارم.
